Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
YVES BOT
της 25ης Ιουλίου 2018 [1]

Υπόθεση C-247/17

Denis Raugevicius

[αίτηση του Korkein oikeus (Ανώτατο Δικαστήριο, Φινλανδία)
για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως]

«Προδικαστική παραπομπή – Ιθαγένεια της Ένωσης – Άρθρα 18 και 21 ΣΛΕΕ – Αίτηση τρίτου κράτους προς κράτος μέλος για την έκδοση πολίτη της Ένωσης, υπηκόου άλλου κράτους μέλους, ο οποίος άσκησε το δικαίωμά του ελεύθερης κυκλοφορίας στο πρώτο κράτος μέλος – Αίτηση εκδόσεως που απευθύνθηκε με σκοπό την εκτέλεση ποινής στερητικής της ελευθερίας και όχι στο πλαίσιο ποινικής διώξεως – Προστασία ημεδαπών έναντι της εκδόσεως – Περιορισμός στην ελεύθερη κυκλοφορία – Σκοπός αποτροπής του κινδύνου ατιμωρησίας προσώπων που διέπραξαν ποινικό αδίκημα – Σκοπός αυξήσεως των πιθανοτήτων κοινωνικής επανεντάξεως του καταδικασθέντος»

1. Η παρούσα αίτηση προδικαστικής αποφάσεως παρέχει στο Δικαστήριο τη δυνατότητα να συμπληρώσει τη νομολογία του όσον αφορά την έκδοση πολιτών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που έχουν ασκήσει το δικαίωμά τους ελεύθερης κυκλοφορίας σε κράτος μέλος άλλο από εκείνο του οποίου έχουν την ιθαγένεια.

2. Ενώ η νομολογία του Δικαστηρίου που απορρέει από την απόφασή του της 6ης Σεπτεμβρίου 2016, Petruhhin [2], αφορά αιτήσεις εκδόσεως απευθυνθείσες από τρίτα κράτη στο πλαίσιο ποινικής διώξεως, η παρούσα υπόθεση αφορά αίτηση εκδόσεως απευθυνθείσα από τις ρωσικές αρχές προς τις φινλανδικές αρχές σχετικά με τον D. Raugevicius, υπήκοο Λιθουανίας και Ρωσίας, στο πλαίσιο εκτελέσεως ποινής.

3. Με τις παρούσες προτάσεις, θα προτείνω στο Δικαστήριο να αποφανθεί ότι τα άρθρα 18 και 21 ΣΛΕΕ πρέπει να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι, υπό περιστάσεις όπως οι επίμαχες στην υπόθεση της κύριας δίκης, όταν σε κράτος μέλος στο οποίο μετέβη πολίτης της Ένωσης, υπήκοος άλλου κράτους μέλους, απευθύνεται αίτηση εκδόσεως από τρίτο κράτος για την εκτέλεση ποινής φυλακίσεως επιβληθείσας στο κράτος αυτό, το κράτος μέλος στο οποίο απευθύνεται η αίτηση είναι υποχρεωμένο να εξετάσει αν, λαμβανομένου υπόψη του συνδέσμου του καταδικασθέντος με το εν λόγω κράτος, η εκτέλεση της ποινής στο εν λόγω κράτος μέλος δύναται να διευκολύνει την κοινωνική επανένταξη του προσώπου αυτού. Στην περίπτωση αυτή, το εν λόγω κράτος μέλος πρέπει να θέσει σε εφαρμογή όλα τα μέσα διεθνούς συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις τα οποία διαθέτει έναντι του αιτούντος τρίτου κράτους, προκειμένου να λάβει τη συγκατάθεση του δεύτερου για την εκτέλεση της επίμαχης ποινής στο έδαφός του, εν ανάγκη αφότου αυτή προσαρμοστεί σε συνάρτηση με την προβλεπομένη στην ποινική του νομοθεσία ποινή για ποινικό αδίκημα ίδιας φύσεως.

1 Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

2 C-182/15, EU:C:2016:630.

I. Το νομικό πλαίσιο

Α. Η Ευρωπαϊκή Σύμβαση Εκδόσεως

4. Το άρθρο 1 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως Εκδόσεως του Συμβουλίου της Ευρώπης, της 13ης Δεκεμβρίου 1957[3], έχει ως εξής:

«Τα Συμβαλλόμενα Μέρη αναλαμβάνουσι την υποχρέωσιν αμοιβαίας αποδόσεως, συμφώνως προς τους κανόνας και υπό τους όρους τους καθοριζομένους εν τοις επομένοις άρθροις ατόμων καταδιωκομένων δι' εγκλήματα ή καταζητουμένων επί τω σκοπώ εκτίσεως ποινής ή εφαρμογής μέτρου ασφαλείας, υπό των δικαστικών Αρχών του αιτούντος Μέρους.»

5. Το άρθρο 6 της ευρωπαϊκής συμβάσεως περί εκδόσεως, το οποίο επιγράφεται «Έκδοσις υπηκόων», προβλέπει:

«1. (α) Έκαστον των Συμβαλλομένων Μερών θα έχη την ευχέρειαν αρνήσεως εκδόσεως υπηκόων αυτού.;

(β) Έκαστον των Συμβαλλομένων Μερών, δια δηλώσεώς του κατά την υπογραφήν ή την κατάθεσιν του κυρωτικού εγγράφου ή της προσχωρήσεως, θα δύναται να καθορίση ως προς εαυτό, τον όρον «υπήκοος» υπό την έννοιαν του παρόντος [σ]υμφώνου.;

(γ) Η ιδιότης του υπηκόου θέλει εκτιμηθή κατά την λήψιν της περί εκδόσεως αποφάσεως. […]

2. Εάν το μέρος παρ' ου ζητείται η έκδοσις, δεν εκδίδη υπήκοον τούτου, οφείλει, τη αιτήσει του αιτούντος Μέρους, να υποβάλη την υπόθεσιν εις τας αρμοδίας Αρχάς, επί των σκοπώ ενασκήσεως δικαστικής διώξεως, εφ' όσον χωρεί τοιαύτη. Επί τω σκοπώ τούτω, θέλουσι διαβιβασθή δωρεάν, διά των εν παραγράφω 1 του άρθρου 12 διαλαμβανομένων μέσων, οι φάκελλοι, πληροφορίαι και αντικείμενα σχετικά προς την παράβασιν. Το αιτούν Μέρος θέλει ειδοποιηθή περί της εκβάσεως της αιτήσεώς του.»

6. Σχετικά με το άρθρο 6 της ευρωπαϊκής συμβάσεως περί εκδόσεως, η Δημοκρατία της Φινλανδίας προέβη στην ακόλουθη δήλωση:

«Κατά την έννοια της παρούσας [σ]υμβάσεως, με τον όρο "υπήκοοι" νοούνται οι υπήκοοι της Φινλανδίας, της Δανίας, της Ισλανδίας, της Νορβηγίας και της Σουηδίας καθώς και οι αλλοδαποί που κατοικούν στα κράτη αυτά.»

Β. Το φινλανδικό δίκαιο

7. Κατά το άρθρο 9, τρίτο εδάφιο, του Suomen perustuslaki (φινλανδικού Συντάγματος) (1999/731), «[ο]υδείς Φινλανδός πολίτης δύναται να εκδοθεί ή να μεταχθεί σε άλλη χώρα παρά τη θέλησή του. Ωστόσο, νόμος δύναται να προβλέπει ότι Φινλανδός πολίτης, λόγω διαπράξεως ποινικού αδικήματος ή στο πλαίσιο διαδικασίας […], δύναται να εκδοθεί ή να μεταχθεί σε χώρα στην οποία διασφαλίζονται τα θεμελιώδη δικαιώματά του και η δικαστική του προστασία».

8. Ο laki rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta muiden (νόμος περί της εκδόσεως λόγω διαπράξεως ποινικού αδικήματος) (456/1970)[4], της 7ης Ιουλίου 1970, ορίζει στο άρθρο του 2 ότι δεν είναι δυνατή η έκδοση των Φινλανδών πολιτών.

3 Στο εξής: ευρωπαϊκή σύμβαση περί εκδόσεως.

4 Στο εξής: νόμος περί εκδόσεως.

9. Το άρθρο 14, πρώτο εδάφιο, του νόμου περί εκδόσεως προβλέπει:

«Το Oikeusministeri [(Υπουργείο Δικαιοσύνης, Φινλανδία)] αποφασίζει αν πρέπει να γίνει δεκτή η αίτηση εκδόσεως.»

10. Το άρθρο 16, πρώτο εδάφιο, του νόμου περί εκδόσεως ορίζει:

«Αν, κατά την έρευνα ή σε έγγραφο που διαβιβάστηκε στο Υπουργείο Δικαιοσύνης πριν από την έκδοση αποφάσεως επί της υποθέσεως, ο καθού η αίτηση εκδόσεως δηλώσει ότι θεωρεί ότι δεν πληρούνται οι νόμιμες προϋποθέσεις για την έκδοση, το Υπουργείο, αν η αίτηση εκδόσεως δεν απορριφθεί αμέσως, ζητεί γνωμοδότηση από το Korkein oikeus [(Ανώτατο Δικαστήριο, Φινλανδία)] πριν αποφανθεί επί της υποθέσεως. Το Υπουργείο δύναται να ζητήσει γνωμοδότηση επίσης σε άλλες περιπτώσεις εφόσον το κρίνει αναγκαίο.»

11. Κατά το άρθρο 17 του νόμου περί εκδόσεως, «[τ]ο Korkein oikeus [(Ανώτατο Δικαστήριο)] εξετάζει αν η αίτηση εκδόσεως δύναται να γίνει δεκτή λαμβανομένων υπόψη των διατάξεων των άρθρων 1 έως 10 του νόμου αυτού και των αντιστοίχων διατάξεων διεθνούς συμφωνίας στην οποία η Φινλανδία είναι συμβαλλόμενο μέρος. Αν το Korkein oikeus [(Ανώτατο Δικαστήριο)] κρίνει ότι υπάρχει κώλυμα για την έκδοση, η αίτηση εκδόσεως δεν δύναται να γίνει δεκτή».

12. Επιπλέον, ποινή στερητική της ελευθερίας επιβληθείσα από δικαστήριο κράτους εκτός της Ένωσης δύναται να εκτελεστεί στη Φινλανδία κατ' εφαρμογήν του laki kansainvälisestä yhteistoiminnasta eräiden juomapakkausten rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanossa (νόμου για τη διεθνή συνεργασία όσον αφορά την εκτέλεση ορισμένων ποινικών κυρώσεων) (21/1987), της 16ης Ιανουαρίου 1987. Το άρθρο 3 του νόμου αυτού έχει ως εξής:

«Ποινή που επιβλήθηκε από δικαστήριο αλλοδαπού κράτους δύναται να εκτελεστεί στη Φινλανδία αν:

1) Η απόφαση κατέστη αμετάκλητη και είναι εκτελεστή στο κράτος στο οποίο εκδόθηκε·

[…]

3) Το κράτος στο οποίο επιβλήθηκε η ποινή το ζήτησε ή συνήνεσε σε αυτό.

Ποινή στερητική της ελευθερίας δύναται να εκτελεστεί στη Φινλανδία σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο αν ο καταδικασθείς είναι Φινλανδός υπήκοος ή αλλοδαπός που διαμένει μόνιμα στη Φινλανδία και αν ο καταδικασθείς συναινέσει σε αυτό. […]»

II. Το ιστορικό της διαφοράς της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

13. Την 1η Φεβρουαρίου 2011, ο D. Raugevicius, ο οποίος έχει λιθουανική και ρωσική ιθαγένεια, κρίθηκε ένοχος στη Ρωσία για παράβαση της νομοθεσίας περί ναρκωτικών λόγω της κατοχής, χωρίς πρόθεση πωλήσεως, μείγματος που περιείχε 3,04 γραμμάρια ηρωίνης. Καταδικάστηκε σε ποινή φυλακίσεως με αναστολή.

14. Στις 16 Νοεμβρίου 2011, δικαστήριο της περιφέρειας του Λένινγκραντ (Ρωσία) ήρε την αναστολή λόγω αθετήσεως των υποχρεώσεων επιτηρήσεως και καταδίκασε τον D. Raugevicius σε ποινή φυλακίσεως τεσσάρων ετών.

15. Στις 12 Ιουλίου 2016, εκδόθηκε κατά του D. Raugevicius διεθνές ένταλμα συλλήψεως.

16. Στις 12 Δεκεμβρίου 2016, στον D. Raugevicius επιβλήθηκε από το käräjäoikeus (πρωτοβάθμιο δικαστήριο, Φινλανδία) απαγόρευση εξόδου από τη χώρα.

17. Στις 27 Δεκεμβρίου 2016, η Ρωσική Ομοσπονδία απηύθυνε προς τη Δημοκρατία της Φινλανδίας αίτηση εκδόσεως, με την οποία ζητούσε τη σύλληψη και την έκδοση στη Ρωσία του D. Raugevicius με σκοπό την εκτέλεση ποινής στερητικής της ελευθερίας.

18. Ο D. Raugevicius αντιτάχθηκε στην έκδοσή του, επικαλούμενος, μεταξύ άλλων, το γεγονός ότι ζει στη Φινλανδία ήδη από μακρού χρόνου και ότι στο εν λόγω κράτος μέλος έχει δύο τέκνα που είναι Φινλανδοί υπήκοοι.

19. Στις 7 Φεβρουαρίου 2017, το Υπουργείο Δικαιοσύνης ζήτησε από το Korkein oikeus (Ανώτατο Δικαστήριο) γνωμοδότηση σχετικά με το αν υφίσταται νομικό εμπόδιο για την έκδοση του D. Raugevicius στη Ρωσία.

20. Το Korkein oikeus (Ανώτατο Δικαστήριο) επισημαίνει ότι, όταν γνωμοδοτεί στο πλαίσιο αιτήσεως εκδόσεως, το καθεστώς του διαφέρει από αυτό που έχει κανονικά επί δικαιοδοτικών θεμάτων. Ωστόσο, θεωρεί ότι ακόμη και στο πλαίσιο αυτό πρέπει να χαρακτηριστεί ως «δικαστήριο» κατά την έννοια του άρθρου 267 ΣΛΕΕ υπό το πρίσμα της νομολογίας του Δικαστηρίου[5] λαμβανομένων υπόψη της ιδρύσεώς του με νόμο, του μόνιμου χαρακτήρα του, του δεσμευτικού χαρακτήρα της δικαιοδοσίας του, του κατ' αντιμωλία χαρακτήρα της ενώπιόν του διαδικασίας, της εφαρμογής κανόνων δικαίου, καθώς και της ανεξαρτησίας του. Το Korkein oikeus (Ανώτατο Δικαστήριο) προσθέτει ότι πράγματι πρόκειται περί ένδικης διαφοράς, καθόσον ο D. Raugevicius αμφισβήτησε την ύπαρξη νομίμων προϋποθέσεων για την έκδοσή του και το Υπουργείο Δικαιοσύνης έκρινε ότι δεν υπήρχε λόγος να απορρίψει αμέσως την αίτηση εκδόσεως. Τέλος, η γνωμοδότηση που θα εκδώσει είναι δεσμευτική, υπό την έννοια ότι η αίτηση εκδόσεως δεν δύναται να γίνει δεκτή αν αυτό κρίνει ότι υπάρχει κώλυμα για την έκδοση. Υπό τις συνθήκες αυτές, το Korkein oikeus (Ανώτατο Δικαστήριο) εκτιμά ότι καλείται να αποφανθεί στο πλαίσιο διαδικασίας που πρόκειται να καταλήξει στην έκδοση αποφάσεως δικαιοδοτικού χαρακτήρα.

21. Το Korkein oikeus (Ανώτατο Δικαστήριο) επισημαίνει ότι η αίτηση εκδόσεως στηρίζεται στην ευρωπαϊκή σύμβαση περί εκδόσεως και ότι η σύμβαση αυτή, όπως άλλες διεθνείς συμβάσεις, δεν επιβάλλει σε κράτος που αρνείται την έκδοση δικών του υπηκόων να λάβει μέτρα για την εκτέλεση ποινής που επιβλήθηκε σε άλλο κράτος. Δεν υφίσταται σύμβαση σχετικά με την έκδοση μεταξύ της Ένωσης και της Ρωσικής Ομοσπονδίας, η δε Δημοκρατία της Φινλανδίας δεν έχει υπογράψει διμερή συμφωνία περί εκδόσεως με τη Ρωσική Ομοσπονδία.

22. Κατά το Korkein oikeus (Ανώτατο Δικαστήριο), οι διεθνείς συμβάσεις σχετικά με την αναγνώριση αποφάσεων επί ποινικών υποθέσεων και τη μεταγωγή καταδίκων μπορούν να ασκήσουν επιρροή καθόσον ο σκοπός των εν λόγω συμβάσεων είναι να διασφαλίζεται ότι ο καταδικασθείς δύναται να εκτίσει την ποινή του στο κράτος του οποίου έχει την ιθαγένεια ή στο κράτος στο οποίο κατοικεί, πράγμα που μπορεί να διευκολύνει την αποκατάστασή του και την κοινωνική του επανένταξη.

23. Το Korkein oikeus (Ανώτατο Δικαστήριο) επισημαίνει ότι, με την απόφαση της 6ης Σεπτεμβρίου 2016, Petruhhin[6], το Δικαστήριο για πρώτη φορά αποφάνθηκε σχετικά με τις συνέπειες του δικαίου της Ένωσης επί της εκδόσεως υπηκόου της εκτός της Ένωσης βάσει διεθνούς συμφωνίας περί εκδόσεως συναφθείσας από το οικείο κράτος μέλος. Υπενθυμίζει ότι η εν λόγω απόφαση αφορούσε αίτηση εκδόσεως την οποία είχε απευθύνει τρίτο κράτος στο πλαίσιο διώξεως λόγω ποινικού αδικήματος.

5 Συναφώς, το Korkein oikeus (Ανώτατο Δικαστήριο) παραπέμπει ειδικά στην απόφαση της 19ης Δεκεμβρίου 2012, Επίτροπος του Ελεγκτικού Συνεδρίου (C-363/11, EU:C:2012:825, σκέψη 18).

6 C-182/15, EU:C:2016:630.

24. Το Korkein oikeus (Ανώτατο Δικαστήριο) οφείλει τώρα να εξετάσει μια διαφορετική κατάσταση. Συγκεκριμένα, το ζήτημα το οποίο καλείται να διερευνήσει είναι αν οι κατευθύνσεις που το Δικαστήριο έδωσε με την απόφαση της 6ης Σεπτεμβρίου 2016, Petruhhin [7], μπορούν να εφαρμοστούν ευθέως επίσης στις περιπτώσεις όπου υπήκοος της Ένωσης αποτελεί το αντικείμενο αιτήσεως εκδόσεως σε τρίτο κράτος με σκοπό την εκτέλεση ποινής φυλακίσεως. Επομένως, πρέπει να καθοριστεί αν οι επί ποινικών υποθέσεων μηχανισμοί συνεργασίας του δικαίου της Ένωσης μπορούν να εφαρμοστούν, και, αν ναι, με ποιον τρόπο, σε περίπτωση που για το ποινικό αδίκημα έχει ήδη εκδοθεί σε τρίτο κράτος εκτελεστή απόφαση.

25. Το Korkein oikeus (Ανώτατο Δικαστήριο) υπενθυμίζει ότι, βάσει του άρθρου 21 ΣΛΕΕ, κάθε πολίτης της Ένωσης έχει δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας και διαμονής στο έδαφος των κρατών μελών. Ο κίνδυνος εκδόσεως του εν λόγω υπηκόου σε τρίτο κράτος σε περίπτωση που εγκαταλείψει το κράτος μέλος του οποίου έχει την ιθαγένεια για να μεταβεί στο έδαφος άλλου κράτους μέλους δύναται να περιορίσει το δικαίωμά του ελεύθερης κυκλοφορίας. Το Korkein oikeus (Ανώτατο Δικαστήριο) εκτιμά ότι, όσον αφορά αυτό το εμπόδιο στην ελεύθερη κυκλοφορία, δεν έχει σημασία αν η αίτηση εκδόσεως αφορά μέτρα διώξεως ή την εκτέλεση ποινής σε τρίτο κράτος. Εξάλλου, το γεγονός ότι ο ενδιαφερόμενος έχει επίσης την ιθαγένεια του τρίτου κράτους που ζητεί την έκδοσή του δεν ασκεί επιρροή όσον αφορά την εξέταση της καταστάσεώς του με γνώμονα το δίκαιο της Ένωσης. Ωστόσο, το Korkein oikeus (Ανώτατο Δικαστήριο) επιθυμεί να λάβει από το Δικαστήριο επιβεβαίωση ως προς τα ζητήματα αυτά.

26. Το εν λόγω δικαστήριο υπογραμμίζει ότι υφίσταται διαφορετική μεταχείριση μεταξύ των Φινλανδών υπηκόων και των υπηκόων άλλων κρατών μελών, δεδομένου ότι, δυνάμει του φινλανδικού νόμου, μόνον οι υπήκοοι των άλλων κρατών μελών μπορούν να εκδοθούν Πάντως, το εν λόγω δικαστήριο παρατηρεί ότι, σε καταστάσεις που εμπίπτουν στο δίκαιο της Ένωσης, οι ημεδαποί και οι υπήκοοι των άλλων κρατών μελών δεν μπορούν να αντιμετωπίζονται με διαφορετικό τρόπο παρά μόνον όταν υπάρχουν δικαιολογητικοί λόγοι αποδεκτοί βάσει της νομολογίας του Δικαστηρίου. Συναφώς, το Korkein oikeus (Ανώτατο Δικαστήριο) αναφέρει τον σκοπό αποτροπής του κινδύνου ατιμωρησίας προσώπων που έχουν διαπράξει ποινικό αδίκημα, ο οποίος θεωρήθηκε θεμιτός σκοπός στην απόφαση της 6ης Σεπτεμβρίου 2016, Petruhhin [8]. Τόσο η έκδοση στο πλαίσιο ποινικής διώξεως όσο και η έκδοση για την εκτέλεση καταδικαστικής αποφάσεως στοιχούν με τον σκοπό αυτόν. Επομένως, κατά το εν λόγω δικαστήριο πρέπει να εξεταστεί αν, στο πλαίσιο εκτελέσεως ποινής, οι Φινλανδοί υπήκοοι βρίσκονται σε κατάσταση που διαφέρει από εκείνη των υπηκόων άλλων κρατών μελών.

27. Συναφώς, το Korkein oikeus (Ανώτατο Δικαστήριο) επισημαίνει ότι, μολονότι στις διεθνείς συμφωνίες περί εκδόσεως υφίσταται κατ' αρχήν υποχρέωση ασκήσεως ποινικής διώξεως κατά του ημεδαπού αν αυτός δεν εκδοθεί, εντούτοις δεν υφίσταται υποχρέωση εκτελέσεως της ποινής στην ημεδαπή σε περίπτωση αρνήσεως εκδόσεως. Αυτό προκύπτει, ιδίως, από το άρθρο 6, παράγραφος 2, της ευρωπαϊκής συμβάσεως περί εκδόσεως. Επιπλέον, η Δημοκρατία της Φινλανδίας, όπως πολλά άλλα κράτη μέλη, δεν είναι συμβαλλόμενο μέρος σε σύμβαση όπως εκείνη για τη διεθνή ισχύ των ποινικών αποφάσεων [9], από την οποία απορρέει γενική υποχρέωση εκτελέσεως των καταδικαστικών αποφάσεων που εκδόθηκαν σε άλλα κράτη.

28. Το Korkein oikeus (Ανώτατο Δικαστήριο) προσθέτει ότι κατά το φινλανδικό δίκαιο η εκτέλεση αλλοδαπής καταδικαστικής αποφάσεως εκδοθείσας σε τρίτο κράτος απαιτεί τη συγκατάθεση όχι μόνο του κράτους εκδόσεως της καταδικαστικής αποφάσεως, αλλά και του κράτους εκτελέσεως καθώς και του καταδικασθέντος, εκτός από εξαιρετικές περιπτώσεις που δεν αφορούν την παρούσα υπόθεση.

7 C-182/15, EU:C:2016:630.

8 C-182/15, EU:C:2016:630, σκέψη 37.

9 Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τη διεθνή ισχύ των ποινικών αποφάσεων του Συμβουλίου της Ευρώπης, υπογραφείσα στη Χάγη στις 28 Μαΐου 1970.

Εντεύθεν προκύπτει ότι η έναντι της εκδόσεως προστασία της οποίας απολαύουν μόνον οι ημεδαποί δεν δικαιολογείται ούτε από κάποια υποχρέωση του κράτους ούτε από το γεγονός ότι υφίσταται πραγματική δυνατότητα εκτελέσεως στο φινλανδικό έδαφος των ποινών που επιβλήθηκαν στην αλλοδαπή σε Φινλανδούς υπηκόους.

29. Το Korkein oikeus (Ανώτατο Δικαστήριο) επισημαίνει επίσης ότι, όταν απευθύνεται αίτηση εκδόσεως στο πλαίσιο εκτελέσεως ποινής φυλακίσεως, η εφαρμογή μηχανισμού συνεργασίας που στηρίζεται στην άσκηση διώξεως εισάγει νέα διαδικασία για το ίδιο ποινικό αδίκημα, η οποία ενδέχεται να προσκρούει στην αρχή ne bis in idem. Πράγματι, μολονότι η εν λόγω αρχή, η οποία κατοχυρώνεται στο άρθρο 50 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έχει εφαρμογή μεταξύ κρατών μελών της Ένωσης και μολονότι δεν κατοχυρώνεται με τον ίδιο τρόπο εκτός αυτής, εντούτοις ορισμένα κράτη μέλη την τηρούν επίσης σε περίπτωση καταδικαστικής αποφάσεως εκδοθείσας σε τρίτο κράτος.

30. Εξάλλου, η άσκηση διώξεως στο κράτος μέλος στο οποίο απευθύνεται η αίτηση ενδέχεται να είναι αδύνατη για άλλους νομικούς λόγους. Παραδείγματος χάριν, στην υπό κρίση υπόθεση, αν ο D. Raugevicius ήταν Φινλανδός υπήκοος, δεν θα μπορούσε να διωχθεί ποινικώς στη Φινλανδία, μολονότι η Δημοκρατία της Φινλανδίας έχει δικαίωμα, εδραζόμενο στην ιθαγένεια, ασκήσεως ποινικής διώξεως για ποινικά αδικήματα που διαπράχθηκαν στην αλλοδαπή. Συγκεκριμένα, λαμβανομένου υπόψη ότι το ποινικό αδίκημα αφορούσε μόνο μια μικρή ποσότητα ναρκωτικών που προορίζονταν για προσωπική χρήση, το δικαίωμα ασκήσεως ποινικής διώξεως στη Φινλανδία θα είχε παραγραφεί κατ' εφαρμογήν του εθνικού δικαίου.

31. Το Korkein oikeus (Ανώτατο Δικαστήριο) διερωτάται αν ενδείκνυται η εφαρμογή του μηχανισμού συνεργασίας, όπως αυτός που αναφέρθηκε από το Δικαστήριο στην απόφασή του της 6ης Σεπτεμβρίου 2016, Petruhhin [10], για την άσκηση διώξεως στην περίπτωση που έχει ήδη εκδοθεί καταδικαστική απόφαση για το ποινικό αδίκημα σε τρίτο κράτος.

32. Το εν λόγω δικαστήριο επισημαίνει ότι, κατά τη λογική της αποφάσεως της 6ης Σεπτεμβρίου 2016, Petruhhin [11], είναι δυνατό να ενημερωθεί το κράτος μέλος του οποίου ο πολίτης της Ένωσης έχει την ιθαγένεια και να αναμένεται αν αυτό θα εκδώσει ευρωπαϊκό ένταλμα συλλήψεως, στο πλαίσιο διώξεως ή ακόμη και αν θα εκτελέσει την ποινική απόφαση, σύμφωνα με το εθνικό του δίκαιο. Ωστόσο, στην περίπτωση αυτή, τίθεται το ζήτημα εντός ποιας προθεσμίας πρέπει το εν λόγω κράτος μέλος να λάβει την απόφαση του, και μάλιστα προς το συμφέρον του προσώπου το οποίο αφορά η αίτηση εκδόσεως. Επιπλέον, σε μια περίπτωση όπως η επίμαχη, δεν είναι βέβαιο ότι το κράτος μέλος του οποίου την ιθαγένεια έχει ο ενδιαφερόμενος θα θεωρήσει ότι συντρέχει λόγος για την άσκηση διώξεως, ιδίως λόγω παραγραφής του δικαιώματος διώξεως ή λόγω εφαρμογής της αρχής ne bis in idem. Σε μια τέτοια περίπτωση, πρέπει να διευκρινιστεί αν το κράτος στο οποίο απευθύνεται η αίτηση υποχρεούται να εκδώσει τον υπήκοο άλλου κράτους μέλους ή αν αντιθέτως πρέπει να αρνηθεί την έκδοση, και ποιοι συγκεκριμένοι παράγοντες πρέπει να ληφθούν υπόψη.

33. Υπό τις συνθήκες αυτές, το Korkein oikeus (Ανώτατο Δικαστήριο) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να θέσει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Πρέπει οι εθνικές διατάξεις περί εκδόσεως λόγω ποινικού αδικήματος να εκτιμώνται, υπό το πρίσμα της ελεύθερης κυκλοφορίας των υπηκόων άλλου κράτους μέλους, κατά τον ίδιο τρόπο, ανεξαρτήτως του αν η αίτηση εκδόσεως που απευθύνει τρίτο κράτος βάσει συμβάσεως περί εκδόσεως αφορά την εκτέλεση ποινής ή –όπως στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η

10 C-182/15, EU:C:2016:630.

11 C-182/15, EU:C:2016:630.

απόφαση της 6ης Σεπτεμβρίου 2016, Petruhhin (C-182/15, ECLI:EU:C:2016:630)– την άσκηση ποινικής διώξεως; Ασκεί επιρροή το γεγονός ότι το εκζητούμενο πρόσωπο έχει, εκτός από την ιθαγένεια της Ένωσης, και την ιθαγένεια του κράτους το οποίο απευθύνει την αίτηση εκδόσεως;

2) Συνεπάγεται εθνική ρύθμιση, κατά την οποία μόνον ημεδαποί δεν επιτρέπεται να εκδοθούν εκτός της Ένωσης ενόψει της εκτελέσεως ποινής, αδικαιολόγητη δυσμενή μεταχείριση των υπηκόων άλλων κρατών μελών; Πρέπει και στην περίπτωση της εκτελέσεως ποινής να εφαρμόζονται μηχανισμοί του δικαίου της Ένωσης που καθιστούν δυνατή την επίτευξη ενός, θεμιτού ως προς την ουσία του, σκοπού κατά τρόπο που θίγει λιγότερο την ελευθερία κυκλοφορίας; Πώς πρέπει να κρίνεται μια αίτηση εκδόσεως όταν, κατ' εφαρμογήν των εν λόγω μηχανισμών, το άλλο κράτος μέλος ενημερώνεται μεν για την αίτηση αυτή, πλην όμως λόγω π.χ. νομικών κωλυμάτων δεν λαμβάνει κανένα μέτρο σχετικά με τον υπήκοό του;»

III. Ανάλυση

34. Υπενθυμίζω ότι το διακύβευμα των προδικαστικών ερωτημάτων που έθεσε το Korkein oikeus (Ανώτατο Δικαστήριο) είναι το αν υφίσταται νομικό εμπόδιο για την έκδοση του D. Raugevicius στη Ρωσία, οπότε οι φινλανδικές αρχές δεν θα μπορούν να δεχθούν την αίτηση εκδόσεως που απευθύνθηκε από το εν λόγω τρίτο κράτος.

35. Με τα ερωτήματά του, τα οποία πρέπει να εξεταστούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί, κατ' ουσίαν, αν τα άρθρα 18 και 21 ΣΛΕΕ πρέπει να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι, προκειμένου να δοθεί απάντηση σε αίτηση εκδόσεως η οποία εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της ευρωπαϊκής συμβάσεως περί εκδόσεως και απευθύνθηκε από τρίτο κράτος με σκοπό την εκτέλεση ποινής επιβληθείσας στο κράτος αυτό, οι υπήκοοι κράτους μέλους άλλου από το κράτος μέλος στο οποίο απευθύνθηκε η αίτηση πρέπει να τύχουν της προστασίας που παρέχει ο κανόνας ο οποίος απαγορεύει στο τελευταίο κράτος μέλος να εκδίδει υπηκόους του.

36. Προκαταρκτικώς, παρατηρώ ότι η προς εκτέλεση ποινή απορρέει από απόφαση εκδοθείσα από δικαστήριο της περιφέρειας του Λένινγκραντ (Ρωσία), το οποίο ήρε την ποινή φυλακίσεως με αναστολή στην οποία είχε καταδικαστεί ο D. Raugevicius την 1η Φεβρουαρίου 2011, καταδικάζοντας αυτόν σε ποινή φυλακίσεως τεσσάρων ετών. Καθόσον η επιβολή της νέας αυτής ποινής φαίνεται να αιτιολογήθηκε με τη μη τήρηση από τον D. Raugevicius υποχρεώσεων επιτηρήσεως, είναι πιθανόν η δεύτερη αυτή ποινή να επιβλήθηκε ερήμην αυτού. Αν η διαπίστωση αυτή επιβεβαιωθεί από το αιτούν δικαστήριο, θα πρέπει αυτό να εξετάσει αν η προς εκτέλεση ποινική απόφαση εκδόθηκε χωρίς να θιγεί το δικαίωμα για δίκαιη δίκη.

37. Τούτου λεχθέντος, από την απόφαση της 6ης Σεπτεμβρίου 2016, Petruhhin[12], προκύπτει ότι, ελλείψει διεθνούς συμβάσεως μεταξύ της Ένωσης και του οικείου τρίτου κράτους, οι κανόνες περί εκδόσεως εμπίπτουν στην αρμοδιότητα των κρατών μελών[13].

38. Εντούτοις, σε καταστάσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης, οι εφαρμοστέοι εθνικοί κανόνες πρέπει να σέβονται το δίκαιο αυτό[14].

39. Έτσι, οι καταστάσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 18 ΣΛΕΕ, σε συνδυασμό με τις διατάξεις της Συνθήκης ΛΕΕ που αφορούν την ιθαγένεια της Ένωσης, περιλαμβάνουν αυτές που αφορούν την άσκηση της ελευθερίας κυκλοφορίας και διαμονής στο έδαφος των κρατών μελών, όπως αυτή κατοχυρώνεται στο άρθρο 21 ΣΛΕΕ[15].

12 C-182/15, EU:C:2016:630.

13 Βλ. απόφαση της 6ης Σεπτεμβρίου 2016, Petruhhin (C-182/15, EU:C:2016:630, σκέψη 26).

14 Βλ. απόφαση της 6ης Σεπτεμβρίου 2016, Petruhhin (C-182/15, EU:C:2016:630, σκέψη 27).

15 Βλ. απόφαση της 10ης Απριλίου 2018, Pisciotti (C-191/16, EU:C:2018:222, σκέψη 33).

40. Συνεπώς, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η κατάσταση πολίτη της Ένωσης όπως ο D. Raugevicius, Λιθουανός υπήκοος, ο οποίος άσκησε το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας στην Ένωση διά της εγκαταστάσεώς του σε κράτος μέλος άλλο από αυτό του οποίου έχει την ιθαγένεια, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των Συνθηκών, κατά την έννοια του άρθρου 18 ΣΛΕΕ.

41. Η διαπίστωση αυτή ουδόλως θίγεται από το γεγονός ότι, όπως τόνισε το Korkein oikeus (Ανώτατο Δικαστήριο), ο ενδιαφερόμενος έχει επίσης την ιθαγένεια του τρίτου κράτους που ζητεί την έκδοσή του. Πράγματι, η διπλή ιθαγένεια κράτους μέλους και τρίτου κράτους δεν δύναται να στερήσει από τον ενδιαφερόμενο τις ατομικές ελευθερίες που αυτός αντλεί από το δίκαιο της Ένωσης ως υπήκοος κράτους μέλους [16]. Επίσης, δεν ασκεί επιρροή για τον προσδιορισμό του πεδίου εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης το γεγονός ότι, σε αντίθεση με την υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση της 6ης Σεπτεμβρίου 2016, Petruhhin [17], η επίμαχη στην κύρια δίκη αίτηση εκδόσεως απευθύνθηκε με σκοπό την εκτέλεση ποινής στερητικής της ελευθερίας και όχι στο πλαίσιο ποινικής διώξεως.

42. Εντός του πεδίου εφαρμογής των Συνθηκών, το άρθρο 18 ΣΛΕΕ απαγορεύει κάθε διάκριση λόγω ιθαγένειας.

43. Το άρθρο 6, παράγραφος 1, στοιχείο α′ της ευρωπαϊκής συμβάσεως περί εκδόσεως επιτρέπει στα συμβαλλόμενα κράτη να αρνούνται την έκδοση υπηκόων τους. Ωστόσο, η δυνατότητα αυτή πρέπει να ασκείται κατά τρόπο σύμφωνο με το πρωτογενές δίκαιο και, ειδικότερα, με τους κανόνες της Συνθήκης ΛΕΕ που αφορούν την ίση μεταχείριση και την ελευθερία κυκλοφορίας των πολιτών της Ένωσης [18].

44. Επομένως, η εκ μέρους κράτους μέλους εφαρμογή διατάξεως του εθνικού δικαίου κατά την οποία ουδείς ημεδαπός εκδίδεται, πρέπει να συνάδει με τη Συνθήκη ΛΕΕ, και ειδικότερα με τα άρθρα της 18 και 21 [19].

45. Συναφώς, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι οι περί εκδόσεως εθνικοί κανόνες ενός κράτους μέλους που προβλέπουν διαφορετική μεταχείριση αναλόγως του αν ο ενδιαφερόμενος είναι υπήκοος αυτού του κράτους μέλους ή υπήκοος άλλου κράτους μέλους, κατά το μέρος που έχουν ως αποτέλεσμα να μην παρέχεται στους υπηκόους άλλων κρατών μελών οι οποίοι βρίσκονται στο έδαφος του κράτους μέλους στο οποίο απευθύνεται η αίτηση η έναντι της εκδόσεως προστασία της οποίας τυγχάνουν οι υπήκοοι του εν λόγω κράτους μέλους, δύνανται να περιορίσουν την ελευθερία κυκλοφορίας των πρώτων εντός της Ένωσης [20].

46. Επομένως, σε μια κατάσταση όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, η άνιση μεταχείριση που συνίσταται στο ότι επιτρέπεται η έκδοση ενός πολίτη της Ένωσης, υπηκόου κράτους μέλους άλλου από το κράτος μέλος στο οποίο απευθύνεται η αίτηση, όπως ο D. Raugevicius, συνεπάγεται περιορισμό της ελευθερίας κυκλοφορίας, κατά την έννοια του άρθρου 21 ΣΛΕΕ [21].

47. Ένας τέτοιος περιορισμός δύναται να δικαιολογηθεί μόνον αν στηρίζεται σε αντικειμενικούς λόγους και είναι αναλογικός με τον σκοπό που θεμιτώς επιδιώκεται από τους επίμαχους εθνικούς κανόνες περί εκδόσεως [22].

16 Βλ. απόφαση της 7ης Ιουλίου 1992, Micheletti κ.λπ. (C-369/90, EU:C:1992:295, σκέψη 15).

17 C-182/15, EU:C:2016:630.

18 Βλ. απόφαση της 10ης Απριλίου 2018, Pisciotti (C-191/16, EU:C:2018:222, σκέψη 42).

19 Βλ. απόφαση της 10ης Απριλίου 2018, Pisciotti (C-191/16, EU:C:2018:222, σκέψη 43).

20 Βλ. απόφαση της 10ης Απριλίου 2018, Pisciotti (C-191/16, EU:C:2018:222, σκέψη 44 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

21 Βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 10ης Απριλίου 2018, Pisciotti (C-191/16, EU:C:2018:222, σκέψη 45 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

22 Βλ., απόφαση της 10ης Απριλίου 2018, Pisciotti (C-191/16, EU:C:2018:222, σκέψη 46 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

48. Το Δικαστήριο έχει αναγνωρίσει ότι ο σκοπός αποτροπής του κινδύνου ατιμωρησίας των προσώπων που έχουν διαπράξει ποινικά αδικήματα εντάσσεται στο πλαίσιο της προλήψεως της εγκληματικότητας και της καταπολεμήσεως του φαινομένου αυτού. Ο σκοπός αυτός πρέπει να θεωρείται, στο πλαίσιο ενός κατά το άρθρο 3, παράγραφος 2, ΣΕΕ χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης χωρίς εσωτερικά σύνορα, θεμιτός σκοπός κατά το δίκαιο της Ένωσης [23].

49. Εντούτοις, μέτρα περιοριστικά θεμελιώδους ελευθερίας, όπως η προβλεπόμενη στο άρθρο 21 ΣΛΕΕ, μπορούν να δικαιολογηθούν βάσει αντικειμενικών λόγων μόνον αν είναι αναγκαία για την προστασία των συμφερόντων που σκοπεύουν να διασφαλίσουν και μόνο στο μέτρο που οι σκοποί αυτοί δεν μπορούν να επιτευχθούν με λιγότερο περιοριστικά μέτρα [24].

50. Υπό το πρίσμα της νομολογίας του Δικαστηρίου, όπως την περιέγραψα μόλις πιο πάνω, τίθεται επομένως το ζήτημα αν η Δημοκρατία της Φινλανδίας δύναται να ενεργήσει έναντι του D. Raugevicius κατά τρόπο που θίγει λιγότερο την άσκηση του δικαιώματός του ελεύθερης κυκλοφορίας απ' ό,τι αν αποφασίσει να τον εκδώσει στη Ρωσία.

51. Κατά τον προσδιορισμό του αν υφίσταται εναλλακτικό μέτρο το οποίο θίγει λιγότερο την άσκηση των δικαιωμάτων που παρέχονται από το άρθρο 21 ΣΛΕΕ και καθιστά δυνατή την επίτευξη, εξίσου αποτελεσματικά όπως μια απόφαση εκδόσεως, του σκοπού που έγκειται στην αποτροπή της ατιμωρησίας προσώπου καταδικασθέντος σε ποινή στερητική της ελευθερίας σε τρίτο κράτος, το Δικαστήριο, στην απόφασή του της 6ης Σεπτεμβρίου 2016, Petruhhin [25], σχετικά με αίτηση εκδόσεως στο πλαίσιο ποινικής διώξεως, έκρινε ότι πρέπει να δοθεί προτεραιότητα στην ανταλλαγή πληροφοριών με το κράτος μέλος του οποίου την ιθαγένεια έχει ο ενδιαφερόμενος προκειμένου, εν ανάγκη, να παρασχεθεί στις αρχές αυτού του κράτους μέλους η δυνατότητα εκδόσεως ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως στο πλαίσιο ποινικής διώξεως. Έτσι, κατά το Δικαστήριο, όταν σε κράτος μέλος, στο οποίο μετέβη πολίτης της Ένωσης, υπήκοος άλλου κράτους μέλους, απευθύνεται αίτηση εκδόσεως από τρίτο κράτος, με το οποίο το πρώτο κράτος μέλος έχει συνάψει συμφωνία περί εκδόσεως, αυτό το κράτος μέλος υποχρεούται να ενημερώσει το κράτος μέλος του οποίου ο εν λόγω πολίτης είναι υπήκοος και, εν ανάγκη, κατόπιν αιτήματος του δευτέρου αυτού κράτους μέλους, να του παραδώσει τον πολίτη αυτόν, σύμφωνα με τις διατάξεις της αποφάσεως-πλαισίου 2002/584/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 2002, για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και τις διαδικασίες παράδοσης μεταξύ των κρατών μελών [26], όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση-πλαίσιο 2009/299/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2009 [27], υπό την προϋπόθεση ότι αυτό το κράτος μέλος έχει δικαιοδοσία, βάσει του εθνικού δικαίου του, να ασκήσει δίωξη κατά του προσώπου αυτού για πράξεις τελεσθείσες στην αλλοδαπή [28].

52. Στην απόφασή του της 10ης Απριλίου 2018, Pisciotti [29], το Δικαστήριο έκρινε ότι η λύση αυτή, η οποία προκρίθηκε σε πλαίσιο όπου δεν υπήρχε διεθνής σύμβαση περί εκδόσεως μεταξύ της Ένωσης και του συγκεκριμένου τρίτου κράτους, δύναται να εφαρμοστεί σε κατάσταση όπου μια τέτοια συμφωνία παρέχει στο κράτος μέλος στο οποίο απευθύνεται η αίτηση την εξουσία να μην εκδίδει δικούς του υπηκόους.

23 Βλ., απόφαση της 10ης Απριλίου 2018, Pisciotti (C-191/16, EU:C:2018:222, σκέψη 47 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

24 Βλ. απόφαση της 10ης Απριλίου 2018, Pisciotti (C-191/16, EU:C:2018:222, σκέψη 48 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

25 C-182/15, EU:C:2016:630.

26 ΕΕ 2002, L 190, σ. 1.

27 ΕΕ 2009, L 81, σ. 24, στο εξής: απόφαση-πλαίσιο 2002/584.

28 Βλ. απόφαση της 6ης Σεπτεμβρίου 2016, Petruhhin (C-182/15, EU:C:2016:630, σκέψεις 48 και 50).

29 C-191/16, EU:C:2018:222.

53. Ωστόσο, οι ιδιαίτερες περιστάσεις της υπό κρίση υποθέσεως εμποδίζουν, κατά τη γνώμη μου, να θεωρηθεί ότι η ενεργοποίηση του μηχανισμού συνεργασίας μεταξύ του κράτους μέλους στο οποίο απευθύνεται η αίτηση και του κράτους μέλους του οποίου ο ενδιαφερόμενος έχει την ιθαγένεια, όπως ο μηχανισμός τον οποίο ανέδειξε το Δικαστήριο στην απόφαση της 6ης Σεπτεμβρίου 2016, Petruhhin [30], δύναται να αποτελέσει πρόσφορη εναλλακτική λύση σε σχέση με την έκδοση.

54. Ειδικότερα, ο μηχανισμός αυτός στηρίζεται, όπως είδαμε, σε ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ του κράτους μέλους στο οποίο απευθύνεται η αίτηση εκδόσεως και του κράτους μέλους του οποίου την ιθαγένεια έχει ο ενδιαφερόμενος, προκειμένου να παρασχεθεί στις εθνικές αρχές του δεύτερου η δυνατότητα εκδόσεως, εν ανάγκη, ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως στο πλαίσιο ποινικής διώξεως.

55. Υπενθυμίζω ότι η επίμαχη στην κύρια δίκη αίτηση εκδόσεως αποσκοπεί στην εκτέλεση της ποινής στην οποία καταδικάστηκε ο D. Raugevicius στη Ρωσία. Επομένως, το ζήτημα που πρέπει να εξεταστεί δεν είναι αν θα μπορούσε να ασκηθεί νέα ποινική δίωξη κατά του D. Raugevicius από τις δικαστικές αρχές του κράτους μέλους του οποίου έχει την ιθαγένεια, δηλαδή της Δημοκρατίας της Λιθουανίας, αλλά αντιθέτως αν η εκτέλεση της εν λόγω ποινής στο εσωτερικό της Ένωσης αποτελεί ή όχι εναλλακτικό μέτρο σε σχέση με την έκδοση. Επισημαίνω επίσης ότι λύση έχουσα ως σκοπό να παρασχεθεί στις αρμόδιες λιθουανικές δικαστικές αρχές η δυνατότητα εκδόσεως ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως στο πλαίσιο νέας ποινικής διώξεως σε βάρος του D. Raugevicius αντιβαίνει προς την αρχή ne bis in idem.

56. Επίσης, θεωρώ ότι δεν είναι δυνατόν να επινοηθεί μηχανισμός μέσω του οποίου οι λιθουανικές δικαστικές αρχές θα έχουν τη δυνατότητα εκδόσεως ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως με σκοπό την εκτέλεση της ποινής επί του λιθουανικού εδάφους. Πέραν του νομικού κωλύματος που συνίσταται στο γεγονός ότι η προς εκτέλεση ποινή επιβλήθηκε από δικαστήριο τρίτου κράτους, επισημαίνω ότι σε μια τέτοια περίπτωση οι φινλανδικές αρχές βασίμως θα μπορούν να επικαλεστούν τον λόγο προαιρετικής μη εκτελέσεως του ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως ο οποίος προβλέπεται στο άρθρο 4, σημείο 6, της αποφάσεως-πλαισίου 2002/584, βάσει του οποίου η δικαστική αρχή εκτελέσεως δύναται να αρνηθεί την εκτέλεση ενός τέτοιου εντάλματος που έχει εκδοθεί με σκοπό την εκτέλεση ποινής στερητικής της ελευθερίας, όταν ο εκζητούμενος «διαμένει στο κράτος μέλος εκτέλεσης, είναι υπήκοος ή κάτοικος του» και το εν λόγω κράτος δεσμεύεται να εκτελέσει την ποινή αυτή σύμφωνα με το εσωτερικό του δίκαιο.

57. Το Δικαστήριο έχει ήδη κρίνει ότι ο σκοπός αυτού του λόγου προαιρετικής μη εκτελέσεως είναι ιδίως η παροχή στη δικαστική αρχή εκτελέσεως της δυνατότητας να δώσει ιδιαίτερη σημασία στη δυνατότητα να αυξηθούν οι πιθανότητες κοινωνικής επανεντάξεως του εκζητουμένου μετά την έκτιση της ποινής στην οποία αυτός έχει καταδικαστεί [31].

58. Ως προς το ζήτημα αυτό, υπογραμμίζεται ότι, όπως το Korkein oikeus (Ανώτατο Δικαστήριο) εκθέτει στην απόφασή του περί παραπομπής, ο D. Raugevicius αντιτάχθηκε στην έκδοσή του, επικαλούμενος ιδίως ότι ζει στη Φινλανδία ήδη από μακρού χρόνου και ότι στο εν λόγω κράτος μέλος έχει δύο τέκνα που είναι Φινλανδοί υπήκοοι.

59. Τα εν λόγω πραγματικά στοιχεία δεν αμφισβητήθηκαν στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας. Εξάλλου, επισημαίνω ότι το Δικαστήριο κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 14ης Μαΐου 2018 δεν μπόρεσε να θέσει ερωτήσεις ούτε στη Δημοκρατία της Φινλανδίας ούτε στον εκπρόσωπο του D. Raugevicius προκειμένου να επιβεβαιωθούν τα στοιχεία αυτά και να διευκρινιστεί ο σύνδεσμος του D. Raugevicius με το εν λόγω κράτος μέλος, καθόσον ουδείς εκ των δύο έκρινε σκόπιμο να μετάσχει στη συζήτηση αυτή. Ως εκ τούτου, θα στηριχθώ στα μόνα πραγματικά στοιχεία που διαθέτω, δηλαδή σε αυτά που απορρέουν από την απόφαση περί παραπομπής.

30 C-182/15, EU:C:2016:630.

31 Βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 29ης Ιουνίου 2017, Popławski (C-579/15, EU:C:2017:503, σκέψη 21 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

60. Το γεγονός ότι ο D. Raugevicius ζει στη Φινλανδία ήδη από μακρού χρόνου και ότι στο εν λόγω κράτος μέλος έχει δύο τέκνα, Φινλανδούς υπηκόους, με οδηγεί στο συμπέρασμα ότι, προκειμένου να διευκολυνθεί η κοινωνική του επανένταξη αφότου εκτίσει την ποινή του, η ποινή που επιβλήθηκε στη Ρωσία θα πρέπει να εκτελεστεί στο φινλανδικό έδαφος, εν ανάγκη αφότου προσαρμοστεί σε συνάρτηση με την ποινή που προβλέπεται από την ποινική νομοθεσία της Φινλανδίας για ποινικό αδίκημα ίδιας φύσεως.

61. Επομένως, η απάντηση που πρέπει να δοθεί από τη Δημοκρατία της Φινλανδίας στην απευθυνθείσα από τις ρωσικές αρχές αίτηση εκδόσεως πρέπει να λάβει υπόψη τη λειτουργία επανεντάξεως που επιτελεί η ποινή, λειτουργία η οποία συνδέεται στενά με την έννοια της «ανθρώπινης αξιοπρέπειας» που κατοχυρώνεται στο άρθρο 1 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων.

62. Η εκτέλεση ποινής λαμβάνει χώρα μετά από αμετάκλητη καταδικαστική απόφαση. Επομένως, πρόκειται για το τελικό στάδιο της ποινικής διαδικασίας, αυτό κατά τη διάρκεια του οποίου εκτελείται η ποινή.

63. Το στάδιο αυτό καλύπτει το σύνολο των μέτρων που δύνανται, αφενός, να διασφαλίσουν στην πράξη την εκτέλεση της ποινής και, αφετέρου, να διασφαλίζουν την κοινωνική επανένταξη του καταδικασθέντος. Στο πλαίσιο αυτό, οι αρμόδιες δικαστικές αρχές καθορίζουν τα της εκτελέσεως της ποινής και τους εναλλακτικούς τρόπους εκτίσεώς της, αποφασίζοντας, για παράδειγμα, τη φύλαξη εκτός σωφρονιστικού καταστήματος, τις άδειες εξόδου, το καθεστώς ημιελευθερίας, την κατάτμηση και την αναστολή της ποινής, τα μέτρα πρόωρης ή υπό όρους αποφυλακίσεως του κρατουμένου ή τη θέση υπό ηλεκτρονική επιτήρηση. Το δίκαιο εκτελέσεως των ποινών καλύπτει επίσης τα μέτρα που μπορούν να ληφθούν μετά την αποφυλάκιση του καταδικασθέντος, όπως η θέση του υπό δικαστική επιτήρηση ή ακόμη η συμμετοχή του σε προγράμματα αποκαταστάσεως, ή τα μέτρα αποζημιώσεως των θυμάτων.

64. Υπό το πρίσμα αυτό, όλα τα μέτρα σχετικά με την εκτέλεση και τους εναλλακτικούς τρόπους εκτίσεως των ποινών εξατομικεύονται από τις δικαστικές αρχές με τέτοιον τρόπο ώστε να διευκολυνθεί, στο πλαίσιο του σεβασμού των συμφερόντων της κοινωνίας και των δικαιωμάτων των θυμάτων, πέραν της προλήψεως της υποτροπής η κοινωνική ένταξη ή επανένταξη του καταδικασθέντος.

65. Η εκτέλεση της ποινής στο κράτος μέλος όπου ο ενδιαφερόμενος κατοικεί με την οικογένειά του συμβάλλει στη μείωση του χάσματος μεταξύ αυτού και της κοινότητας στην οποία θα επανενταχθεί μετά την έκτιση της ποινής. Ο καθορισμός του τόπου αυτού για την εκτέλεση της ποινής είναι αναγκαίος για να διατηρηθεί ο κοινωνικός δεσμός που ο ενδιαφερόμενος ανέπτυξε, ο οποίος επέτρεψε την ένταξή του στην οικεία κοινωνία και επομένως θα διευκολύνει την κοινωνική του επανένταξη αφότου εκτίσει τη στερητική της ελευθερίας ποινή.

66. Η μεταγωγή αποτελεί μέτρο εκτελέσεως της ποινής[32]. Καθιστά δυνατή την εξατομίκευση της ποινής, με σκοπό να διευκολύνει την κοινωνική επανένταξη του καταδίκου.

67. Όπως έχει ήδη επισημάνει το Δικαστήριο, η κοινωνική επανένταξη του πολίτη της Ένωσης στο κράτος μέλος στο οποίο είναι πραγματικά ενταγμένος είναι προς το συμφέρον όχι μόνο του πολίτη αυτού, αλλά και της Ένωσης γενικότερα[33].

32 Βλ., συναφώς, απόφαση του ΕΔΔΑ της 27ης Ιουνίου 2006, Szabó κατά Σουηδίας (CE:ECHR:2006:0627DEC002857803, § 12).

33 Βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 17ης Απριλίου 2018, Β και Vomero (C-316/16 και C-424/16, EU:C:2018:256, σκέψη 75 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

68. Η σημασία την οποία ο νομοθέτης της Ένωσης αποδίδει στον σκοπό κοινωνικής επανεντάξεως επιβεβαιώνεται ρητώς, ιδίως, στην απόφαση-πλαίσιο 2008/909/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2008, σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης σε ποινικές αποφάσεις οι οποίες επιβάλλουν ποινές στερητικές της ελευθερίας ή μέτρα στερητικά της ελευθερίας, για τον σκοπό της εκτέλεσής τους στην Ευρωπαϊκή Ένωση [34], το άρθρο 3, παράγραφος 1, της οποίας διευκρινίζει ότι σκοπός της είναι να «διευκολύνει την κοινωνική επανένταξη του καταδίκου».

69. Επιπλέον, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου έχει επισημάνει την υποχρέωση των κρατών μελών να λαμβάνουν υπόψη τον σκοπό επανεντάξεως των κρατουμένων κατά τη χάραξη της ποινικής πολιτικής τους [35].

70. Υπό το πρίσμα του σκοπού ο οποίος συνίσταται στην αύξηση των πιθανοτήτων κοινωνικής επανεντάξεως του καταδικασθέντος σε στερητική της ελευθερίας ποινή σε τρίτο κράτος, οι υπήκοοι του κράτους μέλους στο οποίο απευθύνεται η αίτηση και οι υπήκοοι άλλων κρατών μελών που διαμένουν στο εν λόγω κράτος δεν πρέπει κατ' αρχήν να αντιμετωπίζονται διαφορετικά [36].

71. Πράγματι, οι υπήκοοι άλλων κρατών μελών που έχουν πραγματικό, σταθερό και διαρκή σύνδεσμο με την κοινωνία του κράτους μέλους στο οποίο απευθύνεται η αίτηση βρίσκονται σε κατάσταση συγκρίσιμη με αυτήν των υπηκόων του εν λόγω κράτους μέλους. Επομένως, η διαφορετική μεταχείρισή τους με το μην τους παρέχονται οι ίδιες πιθανότητες κοινωνικής επανεντάξεως συνιστά διάκριση λόγω ιθαγένειας αντίθετη προς το άρθρο 18 ΣΛΕΕ. Είναι ασύμβατος με την ίδια την έννοια της «ιθαγένειας της Ένωσης» ο ισχυρισμός ότι μόνον τα πρόσωπα που έχουν την ιθαγένεια του κράτους μέλους στο οποίο απευθύνεται η αίτηση μπορούν να έχουν έναν τέτοιο σύνδεσμο [37].

72. Έτσι, η λειτουργία επανεντάξεως που έχει η ποινή αποτελεί εξισωτικό κανόνα ο οποίος, ως τέτοιος, είναι συμφυής με το καθεστώς του πολίτη της Ένωσης.

73. Υπογραμμίζεται συναφώς ότι διαφορετική μεταχείριση μεταξύ των Φινλανδών υπηκόων και των υπηκόων άλλων κρατών μελών που διαμένουν στη Φινλανδία δεν δύναται να δικαιολογηθεί, εν προκειμένω, από τον σκοπό αποτροπής της ατιμωρησίας των προσώπων που έχουν διαπράξει ποινικό αδίκημα, όπως επισήμανε το Δικαστήριο στην απόφαση της 6ης Σεπτεμβρίου 2016, Petruhhin [38].

74. Ειδικότερα, η εκτέλεση στο φινλανδικό έδαφος της ποινής που επιβλήθηκε στη Ρωσία σε βάρος του D. Raugevicius είναι νοητή για δύο λόγους.

75. Πρώτον, θεωρώ ότι η δυνατότητα αυτή απορρέει από τους κανόνες που περιλαμβάνονται στη σύμβαση για τη μεταγωγή των καταδίκων του Συμβουλίου της Ευρώπης, της 21ης Μαρτίου 1983 [39].

76. Όπως αναφέρεται στο προοίμιό της, η εν λόγω σύμβαση θεσπίζει διεθνή συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις, η οποία «πρέπει να εξυπηρετεί τα συμφέροντα της ορθής απονομής της δικαιοσύνης και να διευκολύνει την κοινωνική επανένταξη των καταδίκων».

34 ΕΕ 2008, L 327, σ. 27.

35 Βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση του ΕΔΔΑ της 30ής Ιουνίου 2015, Khoroshenko κατά Ρωσίας (CE:ECHR:2015:0630JUD004141804, § 121).

36 Βλ. κατ' αναλογίαν, όσον αφορά το άρθρο 4, σημείο 6, της αποφάσεως-πλαισίου 2002/584, απόφαση της 5ης Σεπτεμβρίου 2012, Lopes Da Silva Jorge (C-42/11, EU:C:2012:517, σκέψη 40 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

37 Βλ., υπό την ίδια έννοια, προτάσεις του γενικού εισαγγελέα P. Mengozzi στην υπόθεση Lopes Da Silva Jorge (C-42/11, EU:C:2012:151, σημεία 50 και 51), ο οποίος επισημαίνει, επιπλέον, ότι «[η] ελευθερία κυκλοφορίας και διαμονής που κατοχυρώνεται από το δίκαιο της Ένωσης συνεπάγεται επίσης ότι δεν είναι πλέον δυνατό να υποτεθεί με βεβαιότητα ότι οι πιθανότητες επανένταξης του καταδικασθέντος είναι μεγαλύτερες μόνο στο κράτος του οποίου έχει την ιθαγένεια» (σημείο 51).

38 C-182/15 (EU:C:2016:630, σκέψη 37).

39 Βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 5ης Σεπτεμβρίου 2012, Lopes Da Silva Jorge (C-42/11, EU:C:2012:517, σκέψεις 44 έως 49), σχετικά με τη συνεκτίμηση της εν λόγω συμβάσεως προκειμένου να παρασχεθεί σε κράτος μέλος η δυνατότητα εκτελέσεως ποινής που επιβλήθηκε σε άλλο κράτος μέλος.

77. Μεταξύ των προϋποθέσεων της μεταγωγής, το άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχείο α′, της συμβάσεως για τη μεταγωγή των καταδίκων προβλέπει την προϋπόθεση ότι «ο κατάδικος πρέπει να είναι υπήκοος του κράτους της εκτέλεσης». Κατά το άρθρο 3, παράγραφος 4, της εν λόγω συμβάσεως, «[κ]άθε κράτος μπορεί, οποτεδήποτε, με δήλωση προς τον Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης, να προσδιορίσει, στον τομέα που το αφορά, τον όρο "υπήκοος" για τους σκοπούς της [σ]ύμβασης αυτής» [40]. Πάντως, με δήλωση που κατέθεσε στις 29 Ιανουαρίου 1987, η Δημοκρατία της Φινλανδίας διευκρίνισε ότι «[σ]ύμφωνα με το άρθρο 3, παράγραφος 4, θεωρεί με τον όρο "υπήκοος" τον υπήκοο του κράτους εκτελέσεως και *τους αλλοδαπούς που έχουν την κατοικία τους στο κράτος εκτελέσεως*» [41].

78. Επομένως, η Δημοκρατία της Φινλανδίας επέλεξε να επεκτείνει το ευεργέτημα των διατάξεων της συμβάσεως για τη μεταγωγή των καταδίκων σε «αλλοδαπούς που έχουν την κατοικία τους» στο έδαφός της.

79. Στο πλαίσιο της εξετάσεως της δυνατότητας εκτελέσεως της ποινής στη Φινλανδία, πρέπει επίσης να λαμβάνεται υπόψη, εν ανάγκη, το συμπληρωματικό πρωτόκολλο της συμβάσεως για τη μεταγωγή των καταδίκων, της 18ης Δεκεμβρίου 1997 [42], το άρθρο 2 του οποίου αφορά τα πρόσωπα που απέδρασαν από το κράτος στο οποίο εκδόθηκε η καταδικαστική απόφαση.

80. Δεύτερον και ούτως ή άλλως, η δυνατότητα εκτελέσεως στο φινλανδικό έδαφος της ποινής που επιβλήθηκε στη Ρωσία σε βάρος του D. Raugevicius απορρέει από τον νόμο για τη διεθνή συνεργασία όσον αφορά την εκτέλεση ορισμένων ποινικών κυρώσεων, το άρθρο 3 του οποίου ορίζει ότι ποινή που επιβλήθηκε από δικαστήριο αλλοδαπού κράτους δύναται να εκτελεστεί στη Φινλανδία αν η καταδικαστική απόφαση κατέστη αμετάκλητη και είναι εκτελεστή στο κράτος στο οποίο εκδόθηκε και αν το κράτος στο οποίο επιβλήθηκε η ποινή το ζητήσει ή συναινέσει σε αυτό. Βάσει του ίδιου άρθρου, ποινή στερητική της ελευθερίας δύναται να εκτελεστεί στη Φινλανδία αν ο καταδικασθείς είναι Φινλανδός υπήκοος ή αλλοδαπός υπήκοος που διαμένει μόνιμα στη Φινλανδία και αν ο καταδικασθείς συναινέσει σε αυτό.

81. Από τα ανωτέρω στοιχεία προκύπτει ότι, προκειμένου να διασφαλιστούν ο σκοπός αποτροπής του κινδύνου ατιμωρησίας των προσώπων που έχουν διαπράξει ποινικό αδίκημα και ο σκοπός να αυξηθούν οι πιθανότητες κοινωνικής επανεντάξεως του εκζητουμένου μετά την έκτιση της ποινής στην οποία καταδικάστηκε, δεν πρέπει, υπό περιστάσεις όπως αυτές της υποθέσεως της κύριας δίκης, να ζητηθεί η εφαρμογή, μεταξύ του κράτους μέλους στο οποίο απευθύνεται η αίτηση και του κράτους μέλους του οποίου την ιθαγένεια έχει ο ενδιαφερόμενος, μηχανισμού συνεργασίας βασιζόμενου σε αυτόν τον οποίο το Δικαστήριο ανέδειξε με την απόφαση της 6ης Σεπτεμβρίου 2016, Petruhhin [43], η εφαρμογή του οποίου στην πράξη είναι περίπλοκη και τα αποτελέσματά του αβέβαια. Πράγματι, λαμβανομένου υπόψη του συνδέσμου που ο D. Raugevicius φαίνεται να έχει με τη Φινλανδία, δεν υπάρχει κανένα συμφέρον ούτε από την άποψη της καταπολεμήσεως της ατιμωρησίας, ούτε από την άποψη της κοινωνικής επανεντάξεως, να εκτελεστεί στη Λιθουανία η επιβληθείσα σε αυτόν ποινή. Για τον λόγο αυτόν, θεωρώ ότι, στο πλαίσιο αυτό, δεν είναι αναγκαίο να ενημερωθεί το κράτος μέλος του οποίου την ιθαγένεια έχει ο ενδιαφερόμενος, προκειμένου να παρασχεθεί σε αυτό η δυνατότητα εκδόσεως ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως στο πλαίσιο ποινικής διώξεως ή εκτελέσεως ποινής.

40 Επί του ζητήματος αυτού, η επεξηγηματική έκθεση της συμβάσεως για τη μεταγωγή των καταδίκων εκθέτει ότι «[α]υτή η δυνατότητα, που αντιστοιχεί σε αυτήν που προβλέπεται από το άρθρο 6[, παράγραφος 1, στοιχείο β′] της ευρωπαϊκής [σ]υμβάσεως περί εκδόσεως, πρέπει να ερμηνευθεί με ευρεία έννοια: πρόκειται για την παροχή στα συμβαλλόμενα κράτη της δυνατότητας να επεκτείνουν την εφαρμογή της [σ]υμβάσεως σε πρόσωπα άλλα εκτός των "υπηκόων", υπό την αυστηρή έννοια της νομοθεσίας για την ιθαγένεια του οικείου κράτους, παραδείγματος χάριν σε ανιθαγενείς ή σε πολίτες άλλων κρατών, οι οποίοι όμως έχουν ρίζες στη χώρα επειδή είναι μόνιμοι κάτοικοι» (σ. 4, § 20).

41 Η υπογράμμιση δική μου. Η ύπαρξη τέτοιας δηλώσεως επισημαίνεται από το Δικαστήριο στην απόφαση της 5ης Σεπτεμβρίου 2012, Lopes Da Silva Jorge (C-42/11, EU:C:2012:517, σκέψη 48).

42 Όσον αφορά το πρωτόκολλο για την τροποποίηση του προσθέτου πρωτοκόλλου της συμβάσεως για τη μεταγωγή των καταδίκων, της 22ας Νοεμβρίου 2017, αυτό δεν έχει μέχρι σήμερα τεθεί σε ισχύ.

43 C-182/15, EU:C:2016:630.

82. Αντιθέτως, το κράτος μέλος που, υπό τις περιστάσεις αυτές, πρέπει να απαντήσει σε αίτηση εκδόσεως είναι υποχρεωμένο, δυνάμει των άρθρων 18 και 21 ΣΛΕΕ, να χρησιμοποιήσει όλα τα μέσα διεθνούς συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις τα οποία διαθέτει έναντι του τρίτου κράτους που απηύθυνε την αίτηση εκδόσεως, προκειμένου να λάβει τη συγκατάθεση του δεύτερου ώστε η επιβληθείσα στον ενδιαφερόμενο ποινή να εκτελεστεί στο έδαφός του, εν ανάγκη αφότου προσαρμοστεί σε συνάρτηση με την προβλεπομένη στην ποινική του νομοθεσία ποινή για ποινικό αδίκημα ίδιας φύσεως. Το κράτος μέλος στο οποίο απευθύνεται η αίτηση, συνεργαζόμενο κατά τον ανωτέρω τρόπο με το τρίτο κράτος που ζητεί την έκδοση προκειμένου να εκτελέσει την ποινή στο έδαφός του, ενεργεί με τρόπο που θίγει λιγότερο την άσκηση του δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας, αποτρέποντας, στο μέτρο του δυνατού, τον κίνδυνο να μείνει ατιμώρητη, λόγω μη εκτελέσεως της ποινής, η αξιόποινη πράξη για την οποία εκδόθηκε καταδικαστική απόφαση. Ενεργώντας κατ' αυτόν τον τρόπο, το κράτος μέλος στο οποίο απευθύνεται η αίτηση διευκολύνει την κοινωνική επανένταξη του καταδικασθέντος, μετά την έκτιση της ποινής του. Επομένως, θεωρώ σημαντικό να ληφθεί υπόψη ο σκοπός που έγκειται στη διευκόλυνση της κοινωνικής επανεντάξεως και συγχρόνως στην καταπολέμηση της ατιμωρησίας, προτιμωμένης λύσεως κατάλληλης για την επίτευξη των δύο αυτών σκοπών.

83. Εν κατακλείδι, κατά την εξέταση του ζητήματος αν εναλλακτικά μέτρα λιγότερο περιοριστικά της ελεύθερης κυκλοφορίας πολίτη της Ένωσης απ' ό,τι η έκδοσή του μπορούν να επιτύχουν εξίσου αποτελεσματικά τον σκοπό αποτροπής του κινδύνου ατιμωρησίας των προσώπων που έχουν διαπράξει ποινικά αδικήματα, το αιτούν δικαστήριο πρέπει να λάβει υπόψη έναν άλλο σκοπό, εξίσου βασικό στο δίκαιο της Ένωσης, και συγκεκριμένα τον σκοπό που έγκειται στη διευκόλυνση της κοινωνικής επανεντάξεως των καταδικασθέντων. Προς τούτο, θα πρέπει, όπως ορθώς επισήμανε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, να μην εξεταστούν μόνον οι ισχύουσες εντός της Ένωσης μορφές εσωτερικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις, αλλά και οι μορφές συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις μεταξύ των κρατών μελών και των τρίτων κρατών οι οποίες απορρέουν από διεθνείς συμβάσεις, και ιδίως εκείνες που συνήφθησαν στο πλαίσιο διεθνών οργανισμών με τους οποίους συνεργάζεται η Ένωση.

84. Προσθέτω, τέλος, ότι απόφαση των φινλανδικών αρχών που αρνείται να δεχθεί την απευθυνθείσα από τη Ρωσική Ομοσπονδία αίτηση εκδόσεως δεν δύναται να θεωρηθεί αντίθετη προς τις διατάξεις της ευρωπαϊκής συμβάσεως περί εκδόσεως.

85. Ειδικότερα, όπως προανέφερα, το άρθρο 6, παράγραφος 1, στοιχείο α', της ευρωπαϊκής συμβάσεως περί εκδόσεως επιτρέπει στη Δημοκρατία της Φινλανδίας να αρνείται την έκδοση υπηκόων της. Πρέπει να υπογραμμιστεί ότι, σύμφωνα με τη δυνατότητα που προβλέπει το άρθρο 6, παράγραφος 1, στοιχείο β', της εν λόγω συμβάσεως, η Δημοκρατία της Φινλανδίας επέλεξε να ορίσει με δήλωσή της τον όρο «υπήκοοι», κατά την εν λόγω σύμβαση, υπό την έννοια ότι με αυτόν νοούνται «οι ημεδαποί της Φινλανδίας, της Δανίας, της Ισλανδίας, της Νορβηγίας και της Σουηδίας *καθώς και οι αλλοδαποί που κατοικούν στα κράτη αυτά*» [44].

86. Εν προκειμένω, αυτή η εξισωτική βούληση όσον αφορά την προστασία έναντι της εκδόσεως που εκφράστηκε από τη Δημοκρατία της Φινλανδίας στη δήλωση αυτή δεν μπορεί να μείνει νεκρό γράμμα όταν πρόκειται για πολίτη της Ένωσης, όπως ο D. Raugevicius. Τα άρθρα 18 και 21 ΣΛΕΕ επιβάλλουν στη Δημοκρατία της Φινλανδίας να διασφαλίζει πλήρη αποτελεσματικότητα στη Συνθήκη αυτή.

87. Συνεπώς, φρονώ ότι τα άρθρα 18 και 21 ΣΛΕΕ πρέπει να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι, υπό περιστάσεις όπως οι επίμαχες στην υπόθεση της κύριας δίκης, όταν σε κράτος μέλος στο οποίο μετέβη πολίτης της Ένωσης, υπήκοος άλλου κράτους μέλους, απευθύνεται αίτηση εκδόσεως από τρίτο κράτος με σκοπό την εκτέλεση ποινής φυλακίσεως επιβληθείσας στο κράτος αυτό, το κράτος μέλος στο οποίο απευθύνεται η αίτηση είναι υποχρεωμένο να εξετάσει αν, λαμβανομένου υπόψη του

44 Η υπογράμμιση δική μου.

συνδέσμου του καταδικασθέντος με το εν λόγω κράτος, η εκτέλεση της ποινής σε αυτό το κράτος μέλος δύναται να διευκολύνει την κοινωνική επανένταξη του προσώπου αυτού[45]. Στην περίπτωση αυτή, το εν λόγω κράτος μέλος πρέπει να θέσει σε εφαρμογή όλα τα μέσα διεθνούς συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις τα οποία διαθέτει έναντι του αιτούντος τρίτου κράτους, προκειμένου να λάβει τη συγκατάθεσή του δεύτερου για την εκτέλεση της επίμαχης ποινής στο έδαφός του, εν ανάγκη αφότου αυτή προσαρμοστεί σε συνάρτηση με την προβλεπομένη στην ποινική του νομοθεσία ποινή για ποινικό αδίκημα ίδιας φύσεως.

IV. Πρόταση

88. Κατόπιν των ανωτέρω εκτιμήσεων, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στα προδικαστικά ερωτήματα του Korkein oikeus (Ανώτατο Δικαστήριο, Φινλανδία) ως εξής:

Τα άρθρα 18 και 21 ΣΛΕΕ πρέπει να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι υπό περιστάσεις όπως οι επίμαχες στην υπόθεση της κύριας δίκης, όταν σε κράτος μέλος στο οποίο μετέβη πολίτης της Ένωσης, υπήκοος άλλου κράτους μέλους, απευθύνεται αίτηση εκδόσεως από τρίτο κράτος με σκοπό την εκτέλεση ποινής φυλακίσεως επιβληθείσας στο κράτος αυτό, το κράτος μέλος στο οποίο απευθύνεται η αίτηση είναι υποχρεωμένο να εξετάσει αν, λαμβανομένου υπόψη του συνδέσμου του καταδικασθέντος με το εν λόγω κράτος, η εκτέλεση της ποινής στο εν λόγω κράτος μέλος δύναται να διευκολύνει την κοινωνική επανένταξη του προσώπου αυτού. Στην περίπτωση αυτή, το εν λόγω κράτος μέλος πρέπει να θέσει σε εφαρμογή όλα τα μέσα διεθνούς συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις τα οποία διαθέτει έναντι του αιτούντος τρίτου κράτους, προκειμένου να λάβει τη συγκατάθεσή του δεύτερου για την εκτέλεση της επίμαχης ποινής στο έδαφός του, εν ανάγκη αφότου αυτή προσαρμοστεί σε συνάρτηση με την προβλεπομένη στην ποινική του νομοθεσία ποινή για ποινικό αδίκημα ίδιας φύσεως.

45 Το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση δύναται συναφώς να στηριχθεί, κατ' αναλογίαν, στα κριτήρια που απαριθμούνται στην αιτιολογική σκέψη 9 της αποφάσεως-πλαισίου 2008/909. Βλ., συναφώς, Martufi, A., «Assessing the resilience of "social rehabilitation" as a rationale for transfer: A commentary on the aims of Framework Decision 2008/909/JHA», *New Journal of European Criminal Law*, Sage Publishing, Νέα Υόρκη, 2018, τόμος 9, τεύχος 1, σ. 43 έως 61.